

Combat, proximitat, missió (2): «Es fa camí en caminar»

Per a un cristià, el cel està sempre a la cantonada: la vida és, alhora, viatge i destinació.

11/07/2024

«La vida és un viatge, no una destinació»: això diu una de les cites més populars que corren per la xarxa.^[1] N'hi ha prou amb una simple cerca d'aquestes paraules per trobar una infinitat d'imatges i de pòsters per a tots els gustos:

paisatges idíl·lics amb un camí o una carretera serpentejant, una nena que es balanceja al seu gronxador, composicions gràfiques amb estil *vintage*... Però què significa realment que la vida és un viatge, i no una destinació? Potser estem simplement davant d'un tòpic, una frase que triomfa perquè permet relativitzar els errors d'un mateix, o perquè sembla que diu que el més important és viure i el menys important com vius o per a què? Viatge i destinació s'oposen, al cap i a la fi? La destinació, concretament la destinació de la vida, no es juga en cada instant del viatge?

Aquestes preguntes requereixen, sens dubte, una aproximació serena. Vegem d'entrada com el lema en qüestió inspira la vida de la gent corrent. En el món del *running*, per exemple, la idea de privilegiar el viatge sobre la destinació té una gran popularitat. Els corredors, sobretot

els principiants, comencen amb objectius ambiciosos, en termes de les distàncies que volen recórrer, la forma física que volen adquirir o el pes que volen perdre. I no és difícil imaginar-se que la majoria de vegades no aconsegueixen complir aquestes metes tan fàcilment com esperaven. Així descrivia la seva vivència un corredor:

«Dia rere dia fracassava en el meu objectiu. Dia rere dia se'm feia més evident que no estava fet per córrer. Cada carrera em posava brutalment davant dels fets: continuava sense arribar al nivell. Tanmateix, el que no havia entès sobre aquest esport era el mateix que ja tenia ben assumit en els meus viatges: la clau és gaudir del trajecte. [...] Em vaig adonar que cada carrera és un regal. Cada carrera és una oportunitat de ser on vols ser. Amb aquesta revelació, la meua manera de córrer va canviar. Vaig deixar de negar

l'alegria que sentia. Vaig deixar d'acumular dies de fracàs. Vaig començar a viure més “en el moment”, veient cada carrera com una oportunitat per apreciar el que tenia davant meu». ^[2]—

Aquest corredor estava començant a aprendre una lliçó important que qualsevol de nosaltres pot aplicar al viatge de la vida. Per la fe, sabem que la nostra destinació es juga al llarg de tots els moments del viatge, perquè la vocació cristiana és cridada a viure enterament de Déu i per a Déu, ja en el nostre camí per la història, i després al cel, quan finalment Ell sigui «tot en tots» (1 Co 15, 28). Sant Josepmaria deia, per això, que «la felicitat del Cel és per als qui saben ser feliços a la terra». ^[3]—

Tanmateix, aquesta unió pacífica entre recorregut i destinació no és fàcil d'aconseguir. Es podria dir que, de fet, és l'obra de tota una vida. I la

vida és breu i llarga alhora. Com a aquell corredor, de vegades ens pot passar que, en projectar la mirada cap a la meta i tornar després amb aquesta cap a on som ara, ens desanimem: la vista de la distància que ens queda per recórrer podria llavors fins i tot bloquejar-nos o fer-nos desesperar del viatge. Però Jesús ja ens ha previngut davant d'aquesta temptació: «Busqueu primer el Regne de Déu i feu el que ell vol, i tot això us ho donarà de més a més. No us preocupeu, doncs, pel demà, que el demà ja s'ocuparà d'ell mateix. Cada dia en té prou amb els seus maldecaps» (Mt 6, 33-34). Quan el Regne de Déu —és a dir, la vocació a la santedat— es converteix en el primer, cada pas és una oportunitat de ser *on vols ser* i *amb qui hi vols ser*. Des d'aquest punt de vista, el cel està sempre a la cantonada: la vida va sent, alhora, viatge i destinació.

Considerarem, doncs, alguns aspectes del nostre viatge cap al cel. En primer lloc, la certesa que no viatgem sols: tenim Déu com a amic i company de viatge. En segon lloc, la necessitat d'aturar el desànim i aprendre a capgirar els nostres límits i els nostres pecats. Finalment, la convicció que viure en el present és la millor manera de trobar la felicitat en aquesta terra i també al cel.

Camina humilment amb el teu Déu

A l'Antic Testament, el breu llibre de Miquees és ple de profecies de càstig. A través del seu profeta, Déu reprèn els samaritans per la seva idolatria; retreu al seu poble un culte extern, buit; i també prediu, per primera vegada, la caiguda de Jerusalem. Però això no és tot: el seu missatge és també un anunci d'esperança i de salvació. La missió de Miquees no consisteix només a condemnar el mal, sinó també a recordar al poble

que Déu és molt a prop: «Ja t'han ensenyat, home, què és bo, què espera de tu el Senyor: practica la justícia, estima la bondat, comporta't humilment amb el teu Déu» (Mi 6, 8).

L'Esperit Sant —perquè és ell que parla a través dels profetes— no ens diu que caminem *cap a* Déu, com si ell fos lluny, esperant-se al final d'un llarg camí. Ens diu que caminem *amb ell*. Ell ens acompanya en tot i s'interessa per tot: què pensem, què mirem, què diem, què desitgem: «Jesucrist, que és Déu, que és Home, m'entén i m'atén perquè és el meu Germà i el meu Amic».^[4]

Caminar amb Déu significa recórrer amb ell tots els episodis, grans i petits, de la meva vida; parlar-ho tot amb ell, escoltar-lo en tot moment; exposar-me al fet que em pugui demanar coses que no m'espero, o que em porti per camins que no imaginava. Qui camina amb un amic

està en la disposició de parlar i d'escoltar. Així caminaven els deixebles d'Emmaús, tot i que no sabien fins a quin punt aquell desconegut que els escoltava amb tanta atenció i els parlava amb tanta força era el seu Germà i el seu Amic. No ho sabien, però estaven caminant amb Déu, i Déu els estava obrint horitzons insospitats (*Lc 24, 13-35*). «Senyor, que gran que sou tothora! Però em commoveu quan us abaixeu per seguir-nos, per cercar-nos, en els nostres tràfecs diaris. Senyor, concediu-nos la ingenuïtat d'esperit, la mirada neta, el cap clar, que permeten d'entendre-us quan veniu sense cap signe extern de la vostra glòria». ^[5] —

Déu vol, a més, que caminem amb ell *humilment*. Què vol dir això? Ens ho suggereix Ell mateix en una de les oracions més breus del saltiri: «Senyor, el meu cor no és ambiciós, ni són altius els meus ulls; visc sense

pretensions de grandeses, o de coses massa altes per a mi. Jo em mantinc en pau, tinc l'ànima serena. Com un nen a la falda de la mare, així se sent la meva ànima» (Sl 131, 1-2).

Caminar humilment amb Déu significa treballar sense aspirar a uns resultats o èxits que no depenen de mi, i que potser no em corresponen; estar content amb el que tinc, amb el que Déu em dona, amb el que la vida em presenta. I viure això...

intensament. La paradoxa és que, si caminem humilment amb Déu, de fet farem coses molt més grans del que crèiem. «No has vist la lluïssor de la mirada de Jesús quan la pobra viuda deixa al temple la seva petita almoina? —Dona-li tu el que puguis donar».^[6]—

Capgira els teus defectes

«La gràcia, precisament perquè suposa la nostra naturalesa, no ens fa superhomes de cop», escriu el Papa.

«Pretendre-ho seria confiar massa en nosaltres mateixos».^[7] La fragilitat, les dificultats, les equivocacions, formen senzillament part del camí de la vida. Admetre aquesta realitat no significa rendir-se o resignar-se a pecar; és simplement acceptar els nostres límits i els nostres temps, i també els de la realitat.

Però el nostre orgull no ho acaba d'acceptar. El diable també ho sap, i no es limita a temptar-nos per allunyar-nos de Déu: una vegada ens ha aconseguit seduir, intenta encara «fer llenya de l'arbre caigut»; se serveix dels nostres pecats o de la nostra fragilitat per descoratjar-nos, perquè sap que aquest és un mètode eficaç per fer-nos abandonar el viatge. Per això hem d'aprendre a capgirar les nostres caigudes i misèries; és a dir, a treure'n profit i experiència. Això pot sonar estrany, però és un dels principis més importants i fonamentals del

creixement en la vida interior. Així ho han entès des de fa segles els mestres d'espiritualitat.

Hi ha persones, escriu un d'ells, a les quals els «passa habitualment que se sorprenden de les seves faltes, que s'inquieta, que s'avergonyeixen; s'enfaden amb si mateixes i s'acaben desanimant. Són uns altres dels molts efectes de l'amor propi, uns efectes molt més perjudicials que les mateixes faltes».^[8] L'última línia és sorprenent. La vergonya, la inquietud i el desànim en els quals ens podem deixar caure en veure els nostres límits fa molt de mal. Ens empeny lluny de Déu, i ens predisposa cap al pecat, que irònicament és el que ens havia desanimat en primer lloc. Es tracta, al cap i a la fi, d'un cercle viciós que ens impedeix reconciliar-nos amb Déu, mirar-lo a la cara i dir-li que estem penedits i que volem el seu perdó.

De vegades, el que ens pot passar és que no ens perdonem a nosaltres mateixos. Ens enamorem potser més de la nostra idea de perfecció que de Déu, i llavors ens falta la humilitat per recomençar. «No t'has de desanimar mai, encara que caiguis moltes vegades; t'has de dir a tu mateix: “Encara que caigui vint vegades, cent vegades al dia, m'aixecaré de nou cada vegada, i seguiré el meu camí”. Què importa, al cap i a la fi, que hakis caigut en el camí, sempre que arribis al final? Déu no t'ho recriminarà».^[9] El més important, doncs, és reprendre el camí tornant a Déu sempre que calgui. La contrició davant dels nostres pecats es pot convertir en un trampolí que ens impulsi de nou cap a Déu: «Que els ensopecs i les derrotes ja no ens apartin més d'Ell. Com el nen feble que es llança compungit als braços fermes del seu pare, tu i jo ens aferrarem al jou de Jesús. Només aquesta contrició i

aquesta humilitat transformaran la nostra flaqueza humana en fortalesa divina». ^[10]

Viu el present

L'única manera de recórrer el nostre camí és fer-ho pas a pas. Ningú no puja una muntanya d'un salt, i menys encara si es tracta d'un cim a gran altura: de vegades serà necessària una bona temporada d'entrenament i d'aclimatació; i necessitarem fer etapes, acampar, reprendre forces amb el confort d'un equipatge ben escollit, mentre gaudim de la conversa i del paisatge, canviant en cada etapa. En definitiva, necessitem concentrar-nos en la nostra realitat més immediata o, dit d'una altra manera, viure en el present.

Viure en el present vol dir reconèixer el moment actual com l'únic en el qual puc rebre la gràcia de Déu i complir la seva voluntat. L'enemic

també sap això massa bé, de manera que intentarà allunyar-nos tot el possible del nostre *aquí i ara*, angoixant-nos amb un passat que ens decep o amb un futur que ens inquieta; o fent que ens perdem en imaginacions del que podia haver estat, o del que podria ser. I si aconseguix alguna cosa de tot això, llavors ja està aconseguint refredar el nostre amor, perquè l'amor només es conjuga en el present.^[11]

Viure en el present no vol dir ignorar el passat i el futur, sinó posar-los al seu lloc. Estar en pau amb el passat, reconciliats amb Déu i amb els altres... i també amb nosaltres mateixos, per l'acceptació de qui som i de qui hem arribat a ser. I estar en pau amb el futur, perquè, tot i que Déu compta i vibra amb els nostres plans i projectes, ens estima serens. *In manibus tuis tempora mea*, diu un altre salm. Tens a les mans el meu temps, les meves coses (cf. *Sl* 31, 15).

«En les teves mans abandono el passat, el present i el futur...»,^[12] podem resar amb sant Josepmaria. L'acceptació i l'abandonament creen el clima necessari per viure el present amb serenitat i amb intensitat.

La confiança en el nostre Pare Déu ens porta «a moure'ns per la vida amb la facilitat dels fills de Déu, a raonar i decidir amb la llibertat dels fills de Déu, a afrontar el dolor i el patiment amb la serenitat dels fills de Déu, a apreciar les coses boniques com ho fa un fill de Déu».^[13] Tenir la facilitat d'un fill de Déu és viure centrat en l'aquí i en l'ara, atent a fer el que ell vol de mi: treballar, descansar, resar, consolar, riure... Hi ha «un temps per a cada cosa» (*Coh* 3, 1), i la millor manera d'encertar-la és viure cada moment amb el Senyor: «tot allò que feu, sigui de paraula, sigui d'obra, feu-ho en nom de Jesús, el Senyor, donant gràcies per mitjà

d'ell a Déu Pare» (*Col 3, 17*). Si conreem aquest diàleg constant amb Déu, identificarem més fàcilment el que ens distreu i ens desvia del camí: moments d'evasió al telèfon o en la nostra imaginació, pensaments foscos, atabalament, «mística del tant de bo»...^[14] Així podrem tornar més fàcilment a aquest camí provat i veritable cap a la santedat, que consisteix a fer el que cal i estar pel que faig.^[15]

Viure el present ens permet agrair el que tenim i, per això mateix, gaudir de la vida. De nou, «la felicitat del Cel és per als qui saben ser feliços a la terra».^[16] La felicitat ve de la consciència que soc estimat aquí i ara pel meu Pare Déu i que ell m'omple de regals cada dia. Estar massa preocupats pels nostres fracassos en el passat o pels perills del futur ens incapacita per percebre les coses bones que se'ns ofereixen en el moment present. Per això és

molt bo que dediquem temps cada dia, en la nostra oració, potser en el nostre examen de consciència, a la gratitud. Com m'ha estimat Déu avui? Quines coses concretes li puc agrair?

Persevera fins al final

«Amb la vostra perseverança salvareu la vida», ens diu Jesús (*Lc* 21, 19). Arribar al final del camí és vital. Tots somiem a arribar a dir, com sant Pau: «He lliurat un bon combat, he acabat la cursa, he conservat la fe» (*2 Tm* 4, 7). Ho aconseguirem conservant la fe avui, ara mateix. Un es podria sentir fàcilment desconcertat davant la perspectiva de ser fidel durant deu, vint, quaranta, vuitanta anys. Com puc estar segur de la meva fidelitat en un camí tan llarg? En realitat, no es tracta d'estar segur que no m'apartaré de Déu durant les pròximes dècades; es tracta de ser

fidel al nostre Senyor *avui*, amb la gràcia que ell ens dona en aquest moment. Vivint així és com recorrerem el camí de la vida fins a la seva fi.

Els cristians reconeixem que «la vida és un viatge, no una destinació» com a una cosa òbvia. Sabem que la nostra vida no acaba aquí i que, per tant, aquests anys a la terra no són la destinació. I, alhora, sabem que la nostra veritable vida, la nostra destinació, ja està aquí, en cada instant: la nostra vida està «amagada en Déu juntament amb el Crist» (Col 3, 3). Per això, necessitem que «el cap toqui el cel, però tenint els peus ben segurs a la terra»;^[17] necessitem que es faci la seva voluntat «a la terra com en el cel». I llavors, sí, farem «camí en caminar»:^[18] cada pas que fem farà el nostre camí i farà la nostra destinació.

John Paul Mitchell

[1] La cita se sol atribuir a Ralph Waldo Emerson, tot i que no hi ha cap referència escrita que ho testifiqui.

[2] John Bingham, «Enjoy Your Journey» www.runnersworld.com.

[3] Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 1005.

[4] Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 182.

[5] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, núm. 313.

[6] Sant Josepmaria, *Camí*, núm. 829.

[7] Papa Francesc, *Gaudete et exsultate*, núm. 50.

[8] J.-N. Grou, *Manuel des âmes intérieures*, Lieja, 1851, p. 159. «El pitjor del cas és que, com observa sant Francesc de Sales, de vegades un es desanima i s'enfada per haver-se enfadat, s'impacienta d'haver-se

impacientat. Quin desastre! No hauríem de veure en això orgull en estat pur?» (p. 160).

[9] J.-N. Grou, *Manuel des âmes intérieures*, p. 160 i seg.

[10] Sant Josepmaria, *Via Crucis*, 7a estació.

[11] Cf. C. S. Lewis, *Cartas del diablo a su sobrino*, cap. 15.

[12] Sant Josepmaria, *Via Crucis*, 7a estació, núm. 3.

[13] F. Ocáriz, Carta pastoral, 28.X. 2020, núm. 3.

[14] Cf. Sant Josepmaria, *Converses*, núm. 88, 116.

[15] Cf. *Camí*, núm. 815.

[16] Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 1005.

[17] *Amics de Déu*, núm. 75.

^[18] «Caminante, no hay camino; se hace camino al andar» (Caminant, no hi ha camí: es fa camí en caminar) (A. Machado, *Campos de Castilla*, «Proverbios y cantares», XXIX. Sant Josepmaria cita aquest vers a *Carta* 6, núm. 75).

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-es/article/combat-
proximitat-missio-2-es-fa-cami-en-
caminar/](https://dev.opusdei.org/ca-es/article/combat-proximitat-missio-2-es-fa-cami-en-caminar/) (06/08/2025)